

EKSTREMT VEJR MÅ RUSKE OP I SVM-REGERINGEN – SF FORESLÅR AKUT HANDLING FOR VORES KLIMA

Sommeren 2023 har været en stor advarsel om de katastrofale virkninger af den globale opvarmning af vores klima – i Europa har den stået på kæmpehagl, tørke og ekstremt regnvejr og oversvømmelser.

Vejret og hændelserne vil kun blive endnu mere katastrofale, hvis vi ikke gør meget mere for vores klima her og nu. Det gælder både globalt – og i Danmark her i det politiske efterår.

Danmark er ikke længere et grønt foregangsland, fordi der tøves, tøves og tøves i klimapolitikken.

Derfor har SF følgende krav til efterårets klimapolitik:

1. Tempo på udtag af lavbundslande i landbruget.

Der er klart brug for både gulerod og pisk – erstatning skal derfor kombineres med en klimaafgift.

2. Flyafgift nu.

Den nu bruges til højere ældrecheck (som foreslået af regeringen) og grønne

initiativer

3. Færre fossilbiler – højere registreringsafgift på benzin- og dieslbiler i de (mange) segmenter, hvor der er fulgode alternativer i form af elbiler. Samtidig fjernes afgiftsrabat for hybridbiler og etableringen af ladestandere fremskyndes.

4. Konkret og finansieret plan for udskiftning af olie- og gasfyr med fjernvarme, termonet og varmepumper – samt forbud mod nye gasfyr.

Den tøvende tilgang til fra regeringen til alt relateret til klima er særligt kommet til udtryk på landbrugsområdet, hvor der fortsat mangler en CO₂-afgift, ligesom det går alt for langsomt med at udtage de såkaldte lavbundslande.

Klimafremskrivning 2023 forudser, at ikke mindre end 79 % af de lavbundslande, der blev dyrket i 2021, fortsat vil blive dyrket i 2030, hvilket svarer til en udledning på 3,8 mio. tons CO₂eq¹ (Hertil kommer, at Klimarådet vurderer, at det går endnu langsommere, svarende til en merudledning i forhold til Klimafremskrivning på ca. 0,2 mio. tons i både 2025 og 2030).

Det er bizart og viser klart, at der er brug for et helt andet tempo hvis vi skal redde vores klima.

Der er mange andre ting, der skal på plads i klimapolitikken, men de nævnte 5 tiltag er vigtige klimainitiativer, som kan vedtages i år og føres ud i livet straks og senest i 2024.

Alle tiltag vil være vigtige for udledningerne i 2030. Og netop erfaringerne med 2025-målet viser, at man kun kan gå i gang for tidligt, hvis man skal nå målene.

Tabel 1: Klimaforurening fra udvalgte kilder

<i>Mio. tons CO₂eq</i>	2025	2030
Indenrigsluftfart	0,13	0,14
Personbiler	6,59	5,77
Individuel opvarmning (husholdninger)	0,74	0,19
Lavbundslande	4,49	3,71
Udenrigsflyvning (fra 2019 tal) ¹⁾	3,23	3,22

I alt, disse kilder 15,18 13,03

Anm.: Data fra Klimafremskrivning 2023. Dog er der for udenrigs-flyvning brugt det faktisk tal for flyvning 2019 fra Statistikbanken.dk fratrukket belastningen fra indenrigsluftfart, i det udenrigsflyvning ikke indgår i Klimafremskrivningen. Tal er fra 2019 da 2020 og 2021 er stærkt påvirket af corona.

Note: 1) Excl. effekt af kondensstriber.

NÆRMERE OM DE 4 FORSLAG:

1. SÆT FART PÅ UDTAG AF LAVBUNDSJORDE

Dyrkning af lavbundsJORDE er voldsomt klimaskadeligt. Stop for dyrkning og vådlægning er et af de samfundsøkonomisk allerbilligste klimatiltag. Der er afsat store beløb til udtag af lavbundsJord, men det går alt, alt for langsomt. Der er simpelthen ikke nok interesse i landbruget for en hurtig udtagning, og imens frigøres store mængder CO₂ fra jord til luft.

For SF står det klart, at guleroden i form af erstatning skal bakkes op af en afgift på dyrkning af lavbundsJord. Afgiften kunne fastsættes til 4.500 kr. pr. hektar svarende til 750 kr. pr. tons CO₂ på de lavbundsJorde, der udsender mindst CO₂ (nemlig 6 tons pr. hektar). Afgiften skal gælde lavbundsJord, der ikke er vådlagt fra 2025, idet der dog ikke opkræves afgift, hvis der er indgået en aftale om at vådlægge senest 1-2 år efter aftalens indgåelse³.

Det haster også med en klimaafgift på landbruget, og SF ser frem til de stærkt forsinkede anbefalinger fra den nedsatte ekspertgruppe, så den fulde regulering kan komme på plads.

Men netop når det gælder lavbundsjerne er der slet ingen grund til at tøve. Den afgift SF foreslår, vil betyde, at langt de fleste lavbundsjerne vådlægges.

Klimafremskrivning 2023 forudser, at ikke mindre end 79 % af de lavbundsjerne, der blev dyrket i 2021, fortsat vil blive dyrket i 2030, hvilket svarer til en udledning på 3,8 mio. tons CO₂eq⁴. Det er bizart og viser klart, at der er brug for et helt andet tempo. Hertil kommer at Klimarådet vurderer at det går endnu langsommere end forudsat svarende til en merudledning på ca. 0,2 mio. tons i både 2025 og 2030.

2. FLYAFGIFT

SF foreslår, at der fra 1. juli 2024 indføres en passagerafgift på flyvning. Passagerafgiften skal hurtigst muligt konverteres til en afgift, der i højere grad afspejler flyveturens klimabelastning.

Afgiften skal afhænge af flyveturens længde og være:

- 100 kr. på rejser indenfor Europa
- 200 kr. på mellemlange rejser
- 700 kr. på lange rejser.

Afgiftssatserne skal være 50 pct. heraf for børn.

Flyafgiften skønnes at give et årligt provenu på ca. 2,2 mia. kr.

Regeringen forventes at fremsætte et forslag om en lavere flyafgift, som skønnes at indbringe ca. 1 mia. kr., hvoraf de fleste penge bruges til at hæve ældrechecken og finansiere en grøn indenrigsflyrute.

SF's model giver således et merprovnu på 1,2 mia. kr. Dette provnu vil være ca. det halve i 2024, da afgiften først kan indføres med effekt fra 1. juli 2024.

SF foreslår, at det ekstra provnu bruges til blandt andet billigere offentlig transport (f.eks. 250 mio. kr.), flere busruter/bedre kollektiv transport, især på landet (f.eks. 200 mio. kr.), ladestandere til blandt andet tung transport og almene boligforeninger

(f.eks. 200 mio. kr.), afkobling af gas, tilskud til anden opvarmning og termonet (f.eks. 300 mio. kr.) samt tilskud til elfærger (f.eks. 100 mio. kr.)⁵.

Ved beregning af provenuet er forudsat at afgiften vil reducere flyvningen med 10 pct. Det svarer til ca. 300.000 tons CO₂. Hertil kommer en endnu større effekt som følge af færre klimaskadelige kondensstriber samt en effekt som følge af grøn brug af provenuet.

3. FÆRRE FOSSILBILER

Det går godt med købet af elbiler – men det går slet ikke godt nok. Der er brug for snarest at stoppe salget af nye diesel- og benzinbiler, og der ingen grund til at tøve, for netop det hurtigt stigende salg af elbiler understreger, at elbiler er et fuldgodt alternativ til fossilbiler.

Desværre har EU helt usagligt bøjet sig for den tyske bilindustri, og forbudt medlemslandene at forbyde nye benzin- og dieselbiler. Derfor foreslår SF i stedet for at hæve registreringsafgiften på fossilbiler, så endnu flere vælger en elbil.

I dag mangler der elbiler i de små & billige segmenter, og derfor foreslår SF at friholde de mindste & billigste fossilbiler i en kort periode indtil der kommer billigere elbiler på markedet.

I første omgang foreslår SF at hæve registreringsafgiften for fossilbiler, der i dag koster mere end ca. 180.000 kr. En bil til 200.000 kr. vil stige med ca. 5.000 kr; en bil til 300.000 kr. med ca. 56.000 kr. og dyrere fossilbiler endnu mere⁶.

Rabatten for plug-in hybridbiler fjernes samtidig. Afgiftsskalaen for elbiler ændres ikke forhold til gældende lov. Omlægningen forventes at være cirka provenuneutral på kort sigt.

Der forventes frem til og med 2030 at blive solgt over ½ mio. fossilpersonbiler i Danmark. Det svarer til en årlig udledning på over 1 mio. tons CO₂ – en udledning der vil fortsætte helt frem og efter 2040 idet bilers levetid er omkring 14 år i gennemsnit.

Højere afgift på fossilbiler vil betyde, at en stor del af denne udledning undgås, og det vil blive understøttet af en højere prioritering af ladestandere finansieret af flyafgiften (punkt 2).

4. NY VARME TIL ALLE PRIVATE BOLIGER

Da Rusland nederdrægtigt invaderede Ukraine bekendtgjorde regeringen, at det var afgørende, at Danmark og Europa gjorde sig fri af afhængigheden af russisk gas. Private gasfyr skulle omstilles til fjernvarme og varmepumper. Der blev udsendt breve til kommuner og borgere og afsat puljer. Flere af puljerne er løbet tør, og det har knebet gevaldigt med at få dem fyldt op igen – selvom det angiveligt var en topprioritet.

Det har naturligt skabt usikkerhed om, hvorvidt og hvornår man kan få fjernvarme, tilskud til en varmepumpe etc., og det har ikke mindst ramt IT-udfordrede, der ikke havde nogen til at hjælpe sig med at søge de begrænsede puljer.

Regeringen har tilmed ikke kunnet tage sig sammen til at forbyde nye gasfyr – sådan som det sker i andre EU-lande – eller til at klargøre betingelserne for lokale termonet (som typisk er relevant i mindre bysamfund, hvor traditionel fjernvarme er for dyr) på trods af over 1 års betænkningstid.

SF foreslår, at de to nævnte tiltag gennemføres straks – samt at der laves en flerårsplan for tilskud til varmeomlægningen, så borgerne kan få klarhed over muligheder. Der afsættes de midler, der er nødvendige, og hvis man ikke opnår tilskud f.eks. i 2024 skal man have et svar, der giver en ret til tilskud f.eks. i 2025 eller 2026. Endvidere skal tilskudsordningerne omfatte termonet o.lign.⁷

Ud fra antal gasfyr mv. skønnes at en flerårsplan kan iværksættes for omkring 300 mio. kr./år udover de allerede afsatte (utilstrækkelige) midler⁸.

KLIMAEFFEKT

SF har ikke mulighed for at vurdere klimaeffekten af alle de foreslåede tiltag, men samlet set vil der være potentiale for en effekt på flere millioner tons CO₂eq i og frem mod 2030 jfr. bemærkningerne under de enkelt punkter.

ØKONOMI

Punkt 1 og 4. Flyafgiften finansierer blandt andet en flerårsplan for omlægning af varmeforsyningen.

Punkt 2 og 3. Forhøjelsen af registreringsafgiften skønnes med stor usikkerhed at være nogenlunde proveuneutral de første år, idet højere afgift modsvares af tab på dem, der tilskyndes til at vælge en elbil. På sigt vil der være et afgiftstab efterhånden som salget af nye fossile biler helt udgår og provenuet fra benzin- og dieselaafgiften reduceres.

SF går ind for at der inden 2030 indføres roadpricing, der provenumæssigt skal dække nævnte afgiftstab ind. Satsen for roadpricing skal være høj i de store byer, især i myldretiden, og lav i landdistrikterne.

VIL DU VIDE MERE?

Signe Munk

signe.munk@ft.dk

Politisk ordfører

Klimaordfører

Energiordfører

Forsyningsordfører